

STRATEGIA DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH, ZAPOBIEGAWCZYCH I INTERWENCYJNYCH WOBEC MŁODZIEŻY ZAGROŻONEJ UZALEŻNIENIEM

I. Strategia działań wychowawczych i zapobiegawczych:

1. Systematyczne prowadzenie w środowisku szkoły edukacji prozdrowotnej, promocji zdrowia psychicznego i zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży, rodziców oraz nauczycieli poprzez realizację:
 - programu wychowawczego szkoły, programu profilaktyki oraz programu wychowawczego klasy,
 - zajęć w ramach przedmiotów, których podstawy programowe uwzględniają tematykę edukacji prozdrowotnej.

2. Rozwijanie działalności informacyjnej obejmującej upowszechnianie wśród młodzieży, rodziców i nauczycieli informacji na temat szkodliwości środków odurzających lub substancji psychotropowych, dostępnych form pomocy młodzieży zagrożonej uzależnieniem, możliwości rozwiązywania problemów powodujących powstawanie uzależnień, skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów prawa o przeciwdziałaniu narkomanii poprzez:
 - udostępnianie młodzieży, rodzicom, nauczycielom informatorów, poradników, ulotek dotyczących problematyki zapobiegania uzależnieniom,
 - umieszczenie w szkole tablic edukacyjno-informacyjnych,
 - bezpośrednie informowanie o systemie pomocy w rozmowach indywidualnych,
 - zajęcia edukacyjne prowadzone w klasach,
 - warsztaty i prelekcje dla rodziców,
 - rady pedagogiczne szkoleniowe dla nauczycieli,
 - konkursy.

3. Zadania wszystkich pracowników szkoły w zakresie pomocy młodzieży zagrożonej uzależnieniem w ramach ich obowiązków:
 - rozpoznawanie i diagnozowanie zagrożeń związanych z uzależnieniami, demoralizacją, zachowaniami ryzykownymi uczniów,
 - planowanie i prowadzenie działań informacyjnych oraz profilaktyki,

- wpływanie na kształtowanie prawidłowych postaw uczniów poprzez promocję zdrowia, budowanie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności prospołecznych, rozwijanie zainteresowań,
 - poradnictwo indywidualne dla uczniów i rodziców,
 - poszerzanie własnej wiedzy na temat uzależnień,
 - podejmowanie właściwych działań interwencyjnych zgodnych z procedurami.
4. Współpraca z rodzicami/opiekunami prawnymi w zakresie działań wychowawczych, zapobiegawczych, prozdrowotnych oraz interwencyjnych:
- przepływ informacji i prawidłowa komunikacja dotycząca stwierdzonych sytuacji zagrożeń uzależnieniem młodzieży,
 - rozmowy indywidualne w ramach poradnictwa dotyczącego potrzeb rozwojowych młodzieży, zagrożeń, możliwości przeciwdziałania uzależnieniom,
 - rozwiązywanie problemów młodzieży związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.
5. Aktywny udział młodzieży w zajęciach profilaktycznych oraz w zajęciach umożliwiających alternatywne wobec zachowań ryzykownych zaspakajanie potrzeb społecznych i psychicznych:
- zajęcia prowadzone przez wychowawców w ramach gddw,
 - zajęcia świetlicowe,
 - zajęcia pozalekcyjne: koła zainteresowań przedmiotowych, sportowe, artystyczne, ekologiczne, turystyczne, integracyjne,
 - zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
 - zajęcia specjalistyczne,
 - zajęcia psychoedukacyjne prowadzone przez pedagoga lub psychologa,
 - zajęcia dodatkowe prowadzone w ramach programów unijnych,
 - warsztaty prowadzone przez specjalistów,
 - zajęcia edukacyjne,
 - doradztwo zawodowe.
6. Dostosowywanie treści i formy zajęć profilaktycznych do zachowań ryzykownych młodzieży oraz stopnia zagrożenia:
- na podstawie diagnozy przeprowadzanej przez wychowawców oraz po analizie i konsultacji z pozostałymi nauczycielami oraz rodzicami,
 - uwzględnianie możliwości poznawczych oraz stopnia dojrzałości społecznej i emocjonalnej uczniów,
 - dostosowanie rodzaju profilaktyki do grupy (uniwersalna, selektywna, wskazująca).
7. Edukacja rówieśnicza:
- zaangażowanie samorządu uczniowskiego,
 - przygotowanie przez uczniów gazetek edukacyjnych, prezentacji, plakatów,

- aktywny udział osobisty w zajęciach profilaktycznych,
 - przykład własny oraz postawa zainteresowania innym człowiekiem.
8. Sposób współdziałania szkoły ze służbą zdrowia, policją, strażą gminną w sytuacjach wymagających interwencji:
 - zaangażowanie pielęgniarki szkolnej w pomoc w sytuacjach kryzysowych,
 - wzywanie lekarza lub pogotowia ratunkowego oraz policji w sytuacjach określonych w strategii interwencyjnej,
 - patrolowanie przez straż gminną oraz policję terenu w pobliżu szkoły,
 - informowanie policji o organizowaniu większych imprez szkolnych.
 9. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, wspierającymi działalność szkoły w zakresie rozwiązywania problemów młodzieży:
 - stałe współdziałanie z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, GOPS, policją, strażą gminną, sądem rodzinnym, zespołem interdyscyplinarnym, ogniskiem socjoterapeutycznym,
 - współpraca z poradnią zdrowia psychicznego, fundacjami i organizacjami zajmującymi się promocją zdrowia i profilaktyką chorób, w tym uzależnień.
 10. Wspieranie młodzieży zagrożonej uzależnieniem:
 - opieka i pomoc wychowawcy, pedagoga szkolnego, pielęgniarki szkolnej, wszystkich nauczycieli oraz personelu szkoły,
 - proponowanie uczestnictwa w bogatej ofercie edukacyjnej naszej szkoły,
 - konsultacje indywidualne, rozmowy wspierające,
 - realizacja zadań zgodnie z programami i dokumentami szkoły,
 - organizowanie pomocy specjalistycznej i terapeutycznej poza szkołą.
 11. Wewnątrzszkolne doskonalenie nauczycieli w zakresie profilaktyki i innych problemów młodzieży oraz sposobu podejmowania wczesnej interwencji w sytuacji zagrożenia uzależnieniem:
 - organizowanie pedagogicznych rad szkoleniowych z udziałem specjalistów,
 - organizowanie warsztatów dla nauczycieli,
 - superwizje koleżeńskie,
 - wyposażenie biblioteki szkolnej w fachową literaturę oraz media.
 12. Dokonywanie systematycznej oceny efektów podejmowanych działań wychowawczych i zapobiegawczych:
 - analiza materiału uzyskanego w ankietach skierowanych do uczniów i rodziców oraz nauczycieli i pracowników szkoły,
 - rejestrowanie ilości zachowań ryzykownych i analiza porównawcza,
 - ewaluacja wewnątrzszkolna wybranych obszarów,
 - ankietowe badania zewnętrzne,
 - sprawozdania wychowawców i nauczycieli,
 - obserwacja i monitorowanie klimatu szkoły.

II. Strategia interwencyjna:

1. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły uczeń znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć nasypujące kroki:

- odizolowuje ucznia, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego; stwarza warunki, w których nie będzie zagrożone jego życie i zdrowie,
- wzywa lekarza lub pielęgniarkę szkolną, ewentualnie udziela pomocy przedmedycznej,
- powiadamia o zdarzeniu dyrektora, pedagoga lub psychologa, wychowawcę klasy,
- powiadamia się rodziców/opiekunów prawnych, których zobowiązuje się do natychmiastowego przybycia do szkoły,
- w przypadku odmowy ze strony rodziców/opiekunów prawnych, o pozostaniu ucznia w szkole, czy też przewiezieniu go do placówki służby zdrowia, bądź też przekazania go policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia i w porozumieniu z dyrektorem szkoły,
- w przypadku ucznia będącego pod wpływem alkoholu, jeżeli rodzice/prawni opiekunowie odmawiają przyjazdu, a uczeń jest agresywny wobec kolegów, nauczycieli, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu lub zdrowiu innych, szkoła zawiadamia najbliższą jednostkę policji,
- w przypadku stwierdzenia nietrzeźwości policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień lub w przypadku jej braku do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych, na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/prawnych opiekunów oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat,
- jeżeli zdarzenia, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły powtarzają się, świadczy to o jego demoralizacji. Nakłada to na szkołę obowiązek powiadomienia policji lub sądu rodzinnego,
- spożywanie przez ucznia, który ukończył 17 lat, alkoholu na terenie szkoły stanowi wykroczenie. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

2. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

- nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy,
- powiada o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły i wzywa policję,
- po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

3. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

- nauczyciel, w obecności innej osoby (wychowawca, dyrektor, pedagog, psycholog itp.) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży, ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczycielowi nie wolno (nie ma prawa) samodzielnie wykonywać czynności przeszukania odzieży ani teczki ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji,
- o swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrekcję szkoły,
- powiadamia o zaistniałym zdarzeniu rodziców/prawnych opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa,
- szkoła wzywa policję,
- w przypadku gdy uczeń, na prośbę nauczyciela, nie chce pokazać substancji ani pokazać zawartości teczki, szkoła wzywa policję, która po przyjeździe przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy,
- jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim jej zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami,
- zgodnie z przepisami w Polsce karalne jest: posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych, wprowadzanie do obrotu środków odurzających, udzielanie innej osobie, ułatwianie lub umożliwianie ich użycia oraz nakłanianie do użycia, wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających,

- każde z opisywanych zachowań jest czynem karalnym, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat,
- uczeń, który dopuszcza się powyższych czynów po ukończeniu 17 lat, popełnia przestępstwo.

4. W przypadku, gdy nauczyciel stwierdzi, że uczeń pali papierosy na terenie szkoły lub poza jej terenem w czasie objętym planem lekcji, powinien:

- przeprowadzić z uczniem rozmowę dotyczącą szkodliwości palenia tytoniu oraz obowiązującego prawem zakazu palenia tytoniu przez nieletnich,
- powiadomić o zaistniałym fakcie wychowawcę klasy, dyrektora szkoły, pedagoga lub psychologa szkolnego,
- wychowawca klasy zawiadamia rodziców/prawnych opiekunów i ustala z nimi oraz uczniem postanowienia związane z zaprzestaniem palenia tytoniu, przekazuje informacje edukacyjne o szkodliwości palenia tytoniu oraz o miejscach, gdzie można uzyskać pomoc,
- w przypadku powtarzania się sytuacji informuje o konsekwencjach związanych z obniżeniem oceny zachowania.